

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 128/14

Λουξεμβούργο, 18 Σεπτεμβρίου 2014

Απόφαση στην υπόθεση C-205/13
Hauck GmbH & Co.KG κατά Stokke A/S, Stokke Nederland BV, Peter
Opsvik και Peter Opsvik A/S

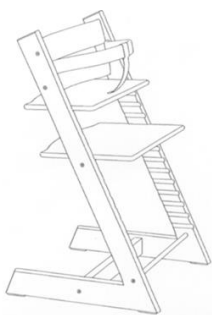
Κατά το δίκαιο της Ένωσης, η καταχώριση σημάτων που συνίστανται σε σχήματα επιβαλλόμενα από τη λειτουργία του προϊόντος καθώς και σε σχήματα ικανά να προσδώσουν διάφορες ουσιαστικές αξίες σε προϊόν με πολλά γνωρίσματα είναι δυνατόν να αποκλειστεί

Η διάθεση των εν λόγω σχημάτων προς αποκλειστική χρήση ενός και μόνον οικονομικού φορέα δημιουργεί μονοπώλιο επί των ουσιαστικών χαρακτηριστικών των οικείων προϊόντων, πράγμα που έχει ως συνέπεια την υπονόμευση του σκοπού της προστασίας των σημάτων

Το δίκαιο της Ένωσης¹ απαγορεύει, μεταξύ άλλων, την καταχώριση σημάτων συνιστάμενων αποκλειστικά σε σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο οικείο προϊόν ή το οποίο επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος.

Ο Peter Opsvik έχει σχεδιάσει μια παιδική καρέκλα, η οποία αποκαλείται «Tripp Trapp». Η καρέκλα αυτή αποτελείται από λοξούς ορθοστάτες πάνω στους οποίους εφαρμόζουν όλα τα στοιχεία της καρέκλας καθώς και από ορθοστάτες και βάσεις σε σχήμα «L», που εξασφαλίζουν στο προϊόν υψηλό βαθμό πρωτοτυπίας. Το 1972, ο όμιλος Stokke, αποτελούμενος μεταξύ άλλων από τη νορβηγική εταιρία Stokke A/S και από την ολλανδική εταιρία Stokke Nederland BV, άρχισε να διαθέτει την καρέκλα Tripp Trapp στην αγορά. Κάτοχοι των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί του επίμαχου σχήματος είναι επίσης ο Peter Opsvik και η νορβηγική εταιρία Peter Opsvik A/S.

Το 1998, η Stokke A/S υπέβαλε στο Γραφείο της Μπενελούξ για την Πνευματική Ιδιοκτησία αίτηση καταχωρίσεως ενός τρισδιάστατου σήματος που έχει τη μορφή της παιδικής καρέκλας Tripp Trapp. Το σήμα καταχωρίστηκε στο όνομα της αιτούσας για «καρέκλες, και ειδικότερα παιδικές καρέκλες». Το σήμα απεικόνιζε το κατωτέρω σχήμα:

Η γερμανική εταιρία Hauck GmbH & Co. KG παράγει και διανέμει παιδικά είδη, μεταξύ των οποίων καταλέγονται δύο καρέκλες τις οποίες προσδιορίζει με τις ονομασίες «Alpha» και «Beta».

Οι Stokke A/S, Stokke Nederland BV, Peter Opsvik και Peter Opsvik A/S άσκησαν αγωγή κατά της εταιρίας Hauck, προβάλλοντας ότι η πώληση των καρεκλών «Alpha» και «Beta» προσβάλλει τα δικαιώματά τους δημιουργού καθώς και τα δικαιώματά τους που απορρέουν από το καταχωρισμένο σήμα. Από την πλευρά της, η εταιρία Hauck άσκησε ανταγωγή ζητώντας, μεταξύ

¹ Πρώτη οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ L 40, σ. 1). Η οδηγία αυτή είχε εφαρμογή κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστάσεων.

άλλων, την ακύρωση του επίμαχου σήματος. Το 2000, ένα ολλανδικό δικαστήριο δέχτηκε την αγωγή των Stokke και Orpsvik όσον αφορά την προσβολή των δικαιωμάτων δημιουργού ταυτόχρονα όμως κήρυξε άκυρο το καταχωρισμένο σήμα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της εταιρίας Hauck.

Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως, το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο δικαστήριο των Κάτω Χωρών) υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με τους λόγους για τους οποίους μπορεί η κηρυχθεί απαράδεκτη ή άκυρη η καταχώριση σήματος συνιστάμενου στο σχήμα του οικείου προϊόντος.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο υπογραμμίζει καταρχάς ότι **η έννοια «σχήμα που επιβάλλει η ίδια η φύση του προϊόντος»** συνεπάγεται ότι τα σχήματα των οποίων τα ουσιώδη χαρακτηριστικά είναι συμφυή της λειτουργίας ή στη λειτουργία γένους του οικείου προϊόντος πρέπει να μη γίνονται καταρχήν δεκτά προς καταχώριση. Συγκεκριμένα, η διάθεση των χαρακτηριστικών αυτών προς αποκλειστική χρήση ενός και μόνον οικονομικού φορέα εμποδίζει τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις να προσδίδουν στα προϊόντα τους σχήμα το οποίο είναι εξίσου κατάλληλο προς χρήση των προϊόντων αυτών. Επιπλέον, πρόκειται για ουσιώδη χαρακτηριστικά τα οποία ο καταναλωτής μπορεί να αναζητήσει στα προϊόντα των ανταγωνιστών δεδομένου ότι τα προϊόντα αυτά εξυπηρετούν την ίδια ή παρόμοια λειτουργία.

Όσον αφορά τον λόγο απαραδέκτου ή ακυρότητας ο οποίος στηρίζεται στα «σχήματα που προσδίδουν ουσιαστική αξία στο προϊόν», το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η έννοια αυτή δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στο σχήμα των προϊόντων που έχουν αποκλειστικά καλλιτεχνική ή διακοσμητική αξία, καθόσον τούτο ενέχει τον κίνδυνο να θεωρηθεί ότι δεν εμπίπτουν στην εν λόγω έννοια τα προϊόντα που διαθέτουν, πέραν ενός σημαντικού αισθητικού στοιχείου, ουσιώδη λειτουργικά χαρακτηριστικά. Το γεγονός ότι το σχήμα δύναται να θεωρηθεί ότι προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν δεν αποκλείει το ενδεχόμενο και άλλα χαρακτηριστικά του εν λόγω προϊόντος να του προσδίδουν επίσης σημαντική αξία. Επομένως, ο σκοπός που έγκειται στην αποτροπή του ενδεχομένου χρησιμοποίησεως του αποκλειστικού και διαρκούς δικαιώματος που παρέχει το σήμα για την επ' άπειρον παράταση της ισχύος άλλων δικαιωμάτων ως προς τα οποία ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε αποσβεστικές προθεσμίες απαιτεί η εφαρμογή του συγκεκριμένου λόγου απαραδέκτου ή ακυρότητας να μην αποκλείεται αυτοδικαίως όταν το οικείο προϊόν επιτελεί και άλλες ουσιώδεις λειτουργίες πλην της αισθητικής. Εκτός αυτού, ο τρόπος με τον οποίο ο μέσος καταναλωτής αντιλαμβάνεται κατά τεκμήριο το σημείο δεν αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την εφαρμογή αυτού του λόγου απαραδέκτου, αλλά μπορεί, στην καλύτερη περίπτωση, να αποτελέσει χρήσιμο στοιχείο εκτιμήσεως για την αρμόδια αρχή, κατά τον προσδιορισμό των ουσιωδών χαρακτηριστικών του σημείου. Στο πλαίσιο του εν λόγω προσδιορισμού δύναται να ασκούν επιρροή και άλλα στοιχεία εκτιμήσεως, όπως είναι η φύση της οικείας κατηγορίας προϊόντων, η καλλιτεχνική αξία του επίμαχου σχήματος, η ιδιομορφία του έναντι άλλων συνήθως χρησιμοποιούμενων σχημάτων στη σχετική αγορά, η αισθητή διαφορά στην τιμή σε σχέση με παρεμφερή προϊόντα ή η ανάπτυξη στρατηγικής προώθησης με έμφαση κυρίως στα αισθητικά χαρακτηριστικά του οικείου προϊόντος.

Τέλος, **όσον αφορά το ζήτημα αν οι δύο αυτοί λόγοι απαραδέκτου της καταχωρίσεως μπορούν να εφαρμόζονται συνδυαστικά**, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι λόγοι απαραδέκτου της καταχωρίσεως τους οποίους προβλέπει η οδηγία για τα σήματα είναι αυτοτελείς. Επομένως, αν πληρούνται ένα μόνον από τα σχετικά κριτήρια, τότε δεν μπορεί να καταχωρισθεί ως σήμα το σημείο που αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος ή από γραφική παράσταση του σχήματος αυτού.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το πλήρες κείμενο της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582